

עין משפט נר מצוה

יג א מיי פ"ג מהלכות ספולי
המקדשין הלכה א:
יד ב מיי פ"ו שם הלכה א:
בז ג מיי פ"ד מהלכות מעשה הקרנות הלכה א
[פ"ג מהלכות פסח"מ הלכה ה]:

ד פ"ג מהלכות פסח"מ הלכה ד:
בז ה מיי פ"ו מהל' מעה"ק הל"ג ופ"ג מהל' פסח"מ הלכה ו:
זו ו מיי פ"ח מהלכות מעשה הקרנות הלכה ו:
יח ז מיי שם הלכה ז:

תורה אור השלם

- ויראו את אלהי ישראל ותחת רגליהם בנהשח לבנת הספיר וכעצם השמים שבות כו. י לטורה:
2. כל אשר יגע בכשרה יקדש ואשר יזה מוקדה על הכהן אשר יזה יזהו תבסס במקום קדש: ויקרא ו. כ

מוסף רש"י

אפליגה דמוזב. נגד אלמנע גובה קרוי ויזנא טו:י. שיהרא. ממונא על להרים שאח צחתי היס (טו טז): ויון דשנא האותה הוה המה, לא אפשר למנאע שלא יאה מןן לא למנלא ואל למנאע: אגבלייה. על גג, ומאי לטון טהור: על שם שמתה ומפניה הקטנות ששקף עליו בנכר וחומיו אלן ואלין ומה על מקום הגולות כדכתיב ויטעל בשמים לטהר, כמו לטהר (טו טז): אשור יזה חתוב, למנלא אבר יזה מנאע טעמיה למנאע, דעיינן לא נעשית מלואו, האוה הוא כשיתו ממונא על הכנר קודם זריקה או בשעת זריקה טעון כיסוס, ולא שכבר היה, דללאה האוה איז המור טעון כיסוס, דמלאה שמוק צין וקרו שכר צין וקרו פסול, צין טעון כיסוס (שעריה ה.) שירי הדם. על חטאת טעונת פשיה ליסוד (קמטן קי):

שיטה מקובצת
כאי לא אפליגה דמוזב. פיה כנגד כו. וקשה כיון דלטי מחזין הוי כמנגנלא. לכן נראה לר' חייס כסן דמריך משום שכבר נתן ד' קריתא למעלה ואח"כ נתון שבת על ימי המזבח והיטע למטה. ומשני לא אטיהר, ר"ל על גילוייה והכל היה למעלה על הקרית ומעל על גג מזבח, וקרי ליה טהור על שתי טטהור ומיפניה חתלה השתא עשיתי: חא בני ר' נחמיה הדין והשתא מילא דלראי ליסוד טעון כיסוס ומי"מ מן הקרן אין טעון כיסוס אפי' נגד מזבח, וקרי ליה טהור על אכל שירים צין מלואו נעשית עד למעלה ליסוד (שעריהם):
תורה"ה הגה"ה א בני ר' נחמיה הדיא אירש הקונטרס כו. י"ב ונתקנה דקדושתא היא לאסוקי מדבר פסא, אלא אלא כמיה לא איירי בעממא דידך דהא מני רבי נחמיה היא כלומר דמייב בחון בשירים וה"ה נמי בני' מתנות שבתאטא שטעון כסוס, אבל לרבנן דלא תמידי בשירים משום חוץ היה נמי דלטי טעון כסוס בני' מתנות ולא תפסות מורי לרבנן. ולא טהור דל"כ ה"ל אלא. ועוד דבסמון מיימי למתניה (לכד) (דרכן) פפא דקאמרי לא שהיא ולא מנגלא כסוס, ועוד דלכסס ריהטא תשמע דשמייה הוא לכד פסא. לכן נראה דשמייה הוא ודין הא מני ר' נחמיה הוא וכי הכי דלשכתן כיסוס כו: בא"ד ובוהלא שוניה קייבוי' סיתיקא דר"ש ושמעי אלא כי תניא ההוא ברבסיי הפנימיים ודורו רביי. י"ב פ"י מניא היא בדמים הפנימים ולעולם אימא לן בשירים ומתאן דלמא לקמן שירים הפנימים מעבדין הלכך שמידי לפנין ולענין מון ולענין כיסוס אכל לעולם לא אישטעא ליה ככר פפא בדמים החיצונים:

לח:

וּלִיתַּנְיִיָּה גְבִי קוּלִי בֵּית שְׁמַאי. פ"י רש"י בן דסכר דשמי מתנות מפגלות ולא אחת דאין מפגלים בחצי מתיר בן ואל"ת אימא מפגלות היינו באחת מהן ולצית הלל בראשונה דווקא ולכולהו מפגלין בחצי מתיר וא"כ בן אף בפיגול וימנין דהוי חומרא

לצ"ש אס נתן ראשונה כמיקנה ושניה חוץ לזמנה הוי פיגול ולצ"ה אינו פיגול כדאמר במתני' ואל"כ בן מדקאמרי בן בית הלל ראשונה מפגלת מכלל דלצ"ש לא מפגלא דהוה ליה למימר בראשונה ולא בשניה ותו י"ל דומיא דמתירות דהיינו דשמיהן דווקא הוי מפגלות וה"ר יצחק כתב בן דכן מוכח בתוספתא בזה"ל א"ר אלעזר בן יעקב דבר בן זה מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל שמי מתנות שבתאטא מכשירות ומפגלות כיצד אחת שלא בזמנה ונשפק הדס פסול ואין זו כרת דברי צ"ש וזית הלל אומרים פיגול ויש זו כרת אלמא באחת אין זו פיגול לצ"ש ומשמע משום דנשפק הדס ולא קרבו כל מתיריו אבל אס לא נשפק הדס ונתן השניה כמיקנה הוי פיגול דמפגלי' בחצי מתיר ולא כפי' רש"י ולצית הלל פיגול דקרבו כל מתיריו או שמה אפי' לא נשפק ונתן השני' כמיקנה נמי אינו פיגול לצ"ש דאין מפגלין בחצי מתיר ונשפק דקתי משום בית הלל אשמועינן דהיינו קרבו כל מתיריו השתא ה' ממנה נשפק צין סכרי א' בית שמאי מפגלין בחצי מתיר הוו לקולא אכתי ב' קשיא לי למא תיכר כי איתשיל בשניה הוי איתשל אפי' כי איתשיל בפיגול הוי בית שמאי לחומרא היכא דלא נשפק ונתן ראשונה כמיקנה והשניה בפיגול דמפגלין בחצי מתיר וליכא בן למימר דנשפק דווקא הוי מקולי צ"ש דלמא ליה למימר צעדות קולא דנשפק כיון דכלא נשפק הוי חומרא ויש לומר דהאי גוונא אינו שנוי לא במשנה ולא בצרייטא כפירוש אכל לישנא דצרייתא בנשפק הוי לקולא לצית שמאי לכך פריך ליתני' צעדות:

הגה"ה **הא** **בני** **רבי** **נחמיה** **היא** **דאמר** **שירים**. ולפירוש בן הקונטרס שנדחה סיעתא דרב פפא קשה דהוה ליה למימר אלא ולכוס ריהטא שניוא הוא אליבא דרב פפא והיינו טעמא דכיון דלשכתן לרבי נחמיה דטעון כיצוס היכא דחייב בחון לרב א' פפא נמי כיון דחייב בחון צנ' מתנות שבתאטא הוא הדין דטעון כיצוס דכיוס וחיוז א' חון חדא מילתא היא דשטיטא שעל זה לא הוצרך ראייה א' ופריך אימר דשמעת ליה לר' נחמיה לענין העלאה כו' לענין כיצוס מי שמעת ליה ואס כן לא דייקינן הא מן הראוי ליסוד והוא הדין דלא תידוק הא מן הראוי לקרן ומשני אין והתניא כו' וכולה סוגיא לקיומי סיעתא דרב פפא עד לבסוף דמשני אלא כי תניא היא בדמים הפנימיים דנדחו דצביו (תוספות) ומיהו א' כל זה אמר רב פפא לקיים דצביו בחטאות ב' הפנימייות ולהכי מחשבה מועלת צהן ומיירי בשירים כדמשמע לישנא דצרייתא ב' דנשפכים ליסוד ולא בשלש מתנות דכיון דאיירי בפנימייות כך שזה כמו מתנה ראשונה כיון דכל ארבע מעבדות לכולי עלמא ולא הוי קרי להו נשפינן ליסוד ובסיפא לא מצי לפלוגי בדמים החיצונים דרבי נחמיה היא דחייב צשיריהם בחון ואס כן לא מצי למימי תלתא פטור:

הגה"ה **ויש** **מפרש** **הא** **מני** **רבי** **נחמיה** **היא** **כו**. ואתיא סיפא דהא מן הראוי ליסוד כמו רבי נחמיה ורישא דהא מן הראוי לקרן כרצנן ואשכתן כי האי גוונא צפ' שמי הלחם [נמחות כה:]: דלמא א' ואפיייתו צפנים אלמא תמור מקדש ואין דוחות את השבת איפסלי להו בלינה וכן צרייתא דריש טבול יוס (לקמן דף ק:): דיוס שמועה כיוס קצורה וכו'. ושקיל וטרי עד אלא כי תניא היא בשלש מתנות שבתאטא וגרס ב' אלא כספרים מדוייקים והוי סיעתא דרב פפא מהך בצרייתא ולא מקמייתא ולפי שיטה זו יש ליישב כולה סוגיא ובקונטרס פירש כולה שמעתא צע"א:

לא איריא טעמא דידך דהא ב' רבי נחמיה היא דאפילו בשירים בחון חייב אלמא דס א' קחשצי להו: מידי דהוי אאיצרים.

בית שמאי פרק רביעי זבחים

מאי **לאו** **אפליגיה** **דמוזב**. כנגד חצי גוציה ואי אפשר לזמנא שלא יהא מקלחא למעלה ומקלחא למטה: **טיהרא**. להרים ה': **לא** **אגיווייה** **דמוזב**. על ה' גגו של מזבח שהיה מטהרו מחילה מדשן שעליו ומגלה את גגו על ה' שמתהרו ומייפסו קרי ליה טהרו כדכתיב וטהרו ה' **והא** **אינא** **שירים**. שנשפכים ליסוד ועיקר המתנות למעלה: **שירים** **לא** **מעבדי**. כפרה ואנן צדמים המעבדים קאמרינן דלא מצינו חציין למעלה וחציין למטה: **דאינא** **למ"ד** **מעבדי**. לקמן בלזוהו מקומן (דף גכ.) ועיקר המתנות צקרנות הפנימי דהיינו למעלה והשירים ציכוד מזבח החיצון דהיינו למטה: **בחד** **מקוס**. בזמנא אחד: **שפי** **מסנות** **שבתאטא** **מסירות**.

כל זמן שלא ניתן ה' שמים לא הותרו צימוזין להקטרה ולא הבשר לאליה: **ומפגלות**. אס נתן שמייהן במחשבת פיגול אכל אחת בשמיקה ואחת במחשבה לא פיגול שאין מפגלין בחצי מתיר: **לפנייה**. להך פלוגתא צעדות גבי קולי בית שמאי שכולן נסדרו במשנת עדיות והא נמי קולי צ"ש הוא דלצ"ש לא פיגול אלא אס כן חישב בשמיהן ולצית הלל פיגול באחת מהן: **כי** **איפשי**. משנה ט' בצית המדרש תחילה ונחלקו עליה בית שמאי וב"ה: **לפסויה** **איפשי**. לענין היתר הבשר והאימוזין נשאלה שעמד השואל ושאל נתן מתנה אחת צחטאטא ונשפק הדס הותרו האימוזין והבשר או לא הותרו עמזו דית שמאי ופסלו עמזו צ"ה והכשירו דהוי להו צ"ש א' חומרא ומינה גמרינן דכיון דאינה מתרת לצדה אינה מפגלת: **אמר** **רבי** **יוחנן** **שלש** **מסנות**. אחרות ב' שבתאטא אין צאות כלילה ואע"פ שאין מעבדים ולא זריקה גמורה היא מיהו דס נפסל בשקיעת הממה דלקמן [דף טז.] ואין מעלין ה' לגבי מזבח לכתחילה: **צאוס** **לאחר** **מיסא**. אס נתן מתנה ראשונה ומתו צעליה ככר כפר בראשונה ואין שם חטאת גמורה על הדס עוד לפסול משום חטאת שמתו צעליה: **יש** **מון** **כסולאוס**. יש מדברים שצורת דמים שהשלש מתנות כמתנה ראשונה א' ויש דברים שהן צמורת שירי הדס: **חוץ**. הוצרך אותן בחון חייב שהרי ראויים לפנים צמורת זריקה גמורה. ואסור ליתנן כלילה דנפסלו מלזרוק והא זריקה היא. וזר חייב עליהן מיתה צפנים. וטעונות כלי שרת ומתנה ב' א' אצבע. וכיוס אס ניתו מדס החטאת על הבגד לאחר שנתן במתנה א' אחת טעון כיצוס כדכתיב ואשר יזה מדמה וגו' כאליו ניתו קודם לכן ד' אכל אס נתן כל מתנותיה ואח"כ ניתו מן השירים אין טעון כיצוס כדאמרינן בשמעמין אשר יזה פרט לזה שכבר הוזה: **שירים**. חטאת שקציל דמה בצרבע כוסות וממן מתנה אחת מכל ב' אחד כולן נעשו שירים לישפק ליסוד אף הג' כוסות ב' שירים שלהן כמו הראשונים א':

כסולאוס. כמתנה הראשונה: **מיסא**. צאות לאחר מיתה כדאמר לעיל: **לא** **שלים**. בשר שכבר הותר: **ולא** **מפגלא**. אס נתן הראשונה בשמיקה והשלוש במחשבה לא פיגול וכשר דלתנן במתני' [לעיל ה:]: **ולא** **עיינא**. אין להם תורת פסול כניסת פנים שאס נתן מתנה אחת בחון והכנים השאר להיכל לא נפסל א' משום חטאת שנכנס דמה לפנים כדתיב לכפר בקודש (ויקרא ו) בראוי לכפרה הכתוב מדבר: **כסופן**. כשירים א': **מנא** **אמינא** **לה**. דטעונה כיצוס: **ניחו** **מן** **הזואר** **על** **הבגד** **אין** **טעון** **כיצוס**. כדאמרינן בפרק דס חטאת [לקמן דף קג.] אשר יזה בראוי להאזה יאל זה שלא נתקבל כללי: **מן** **הסרן**. משנגעו צקן המזבח ניתו על הבגד: **או** **מן** **היסוד**. משנשפכו שירים ליסוד ניתו מן היסוד לבגד: **אין** **טעון** **כיצוס**. כדאמרינן אשר יזה פרט לזה שכבר הוזה: **הא** **מן** **הראוי** **לקרן**. כל דהו ואפילו שלש מתנות שבתאטאות טעון כיצוס: **הא** **מן** **הראוי** **ליסוד**. כגון שירי הדס הראויין לישפק ליסוד: **טעון** **כיצוס**. צתמיה: **הא** **מני** **ר' נחמיה** **היא** **ב' כו**. הא מילתא הש"ס קאמר לה ומסקנא דקושיין היא לאפוקי מדרב פפא כלומר מהא נמי טעון כיצוס: **שירי** **הדס**. אף של חטאות החיצונות שהקריבן דלאו דמים ניתוה המעלין ב' בחון חייב משום דחוו לפנים:

[והתניא]

מסורת הש"ס

א) יומא טו. נט. טז. ב) תר' פ"ד ה"ד. א) ויזנא פ. מולין נג: קכ. כסולאוס: לעילין ס': יריש פאה פ"ו ה"ב, ויזנא פ"ח ה"ב, כתובות פ"ח ה"א, ד) לקמן נג, ס) [שם מעלה ה' א] ו לקמן לט. קיא. קיב, א לקמן פא:

הגהות הב"ח
(א) גמ' טהר טיהרא והוי פליגיה דיומא: (ב) רש"י ד"ה כי איתשיל משנה זו צבחה"ד: (ג) ד"ה להימולא וכו' לחומרא: (ד) ד"ה מון הוצרך וכו' ומתנת קרן ואצבע כיבוס:

שינויי נוסחאות
[א] צ"ל למ"ד (ש"ס):
[ב] בתחלתן ויש מהן כסופן ואיתשיל משנה זו צבחה"ד:
[ג] רבי' בביר' ובש"י ד"ו דרפ"ט (ש"ס):
[ד] מן היסוד נמי מן היסוד הוא דאינו טעון כיבוס כל"ל (ש"ס):
[ה] צבחים דהוא חצי היום כל"ל (ש"ס):
[ו] על גילוי' גגו (ש"ס):
[ז] ועל שם שמתהרו (ש"ס):
[ח] וטהור נמחק, ואל"י לטהור (ש"ס):
[ט] צ"ל נתן (ש"ס):
[א] צ"ל אחרונות (ש"ס):
[א] צ"ל משלך (ש"ס):
[א] יאל כאן הס'ד ומס'ד:
יש מהן כסופו ויש דברים כו' (גמ'ו):
[בכ"י] הגי' ויש מדברים, ומלעיל):
[ג] צ"ל ומתנת אצבע (שכ"י):
[ג] צ"ל מתנה (ש"ס):
[ד] ככ"ס טסף ששרי אף שלש מתנות האחרונות ראיות להדיה ואשר יזה קרינא בהו:
[ה] גמלין מדפס דל"ל מאחר. וצ"ב:
[ה] כוסות של שלש מתנות אחרונות יש להן שירים כמו הראשונם כל"ל (ש"ס):
[ה] דצ"ו רפ"ט ופ"ח הראשונה (וכ"ה צ"ק ופ"ט):
[ה] צ"ל דיוק כשירים (ש"ס):
[ה] היא. כולה הא מילתא כו' כל"ל (ש"ס):
[ב] צ"ל דהא מני (ש"ס):
[בא] דס גמור (ש"ס):
[בב] צ"ל והמקין (ש"ס):
[בג] מיתות פיי רש"י, הספסת מהרש"ק:
[בד] צ"מ טסף ובי"ה סבירי דקמייתא חשיבא שפיר מותר שלם:
[בה] ס"א והוי ב"ש נמי למתנות דב"ש ב' מתנות מפגלות או דו או זו ולב"ה כו' (ש"ס):
[בז] צ"ל וצ"ל (ד"י):
[בז] מדקאמרי ב"ה אחת שבתאטא מפגלת דהיינו ראשונה מכלל דב"ש אותה אחת לא מפגלא דאל"כ הו"ל למימר אין מותר ומפגל אלא בראשונה כו' (ש"ס):
[ג] צ"ק מדרלא קאמרי ב"ה הראשונה למתנות מכלל דב"ש לא מפגלא דאל"כ הו"ל למימר כו' (בח' מיתות כבן רבין מוכח, הגהה מהרש"ק, וטוס ש"מ וה"ר יצחק מצא בתוספתא דהרי"ם:
[בג] ס"א דבר אחר מקולי (שכ"י, ובי"ה בתוספתא):
[ג] צ"ל והשתא (ש"ס):
[ג] צ"ל צ"ק אפילו סבירי. וגו' ש"מ בין סבירי ב"ש וכו' בין לא סבירי הווי וכו':
[גב] צ"ל ואכתי (צ"ס):
[גז] הנוסח שלפנינו הוא ע"פ רש"י, וצ"ק הגיה עפ"י ד"י וליזנא דנשפק כו' ולמה ליה למימר כו':
[גד] צ"ל לפירוש (כ"י):
[גה] לרבנן נמי כל"ל, ומיתות לרב פפא נמחק (ש"ס):
[גו] צ"ל צ"ק והחוב חרין וטעון כיבוס דהוא היא מילתא דפשיטא היא ועל זה כו':
[גז] צ"מ טסף דמהאי לא פליגי רבנן עליה דר' נחמיה:
[גח] ומיהו ג"ל דגם זה אמר כל"ל (ש"ס):
[גח] ועי' פ"מ ח"ג וט"קין צבאור דבני המוס':
[גח] מיתות בחטאות הפנימיות נמחק (צ"ס):
[גח] ובש"מ גורס בדמים הפנימיים:
[גז] דבריייתא טעונין יסוד כל"ל (ש"ס):
[גח] דרייק מדרגתן ואפיתו כל"ל (שכ"י):
[בב] וגרסינן (ש"ס):

